

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones Hæreticorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

sis: Presbyteri autem Curati & Archidiaconi habent aliquas subministraciones sub Episcopis. Unde super illud 1. ad Corinth. 12. Alij opitulationes, alij gubernationes, dicit glossa, opitulationes, id est, qui maioribus ferant opem, ut Titus Apostolo; vel Archidiaconi Episcopis. Gubernationes, scilicet minorum personarum praelationes, ut Presbyteri sunt, qui plebi documento sunt. Et Dionysius dicit cap. 5. Eccles. Hierarchia, quod sicut universalem Hierarchiam videmus in Iesu terminatam: ita unamquamque functionem in proprio divino Hierarcha, id est Episcopo. Et distinct. 16. quæst. 1. cap. cunctis: Omnibus Presbyteris & Diaconibus attendendum est, ut nihil absque proprii Episcopi licentia agant. Ex quo patet quod non se habent ad Episcopum, sicut Balivi, vel Praepositi ad Regem; & propter hoc sicut in mundanis potestatibus solus Rex benedictionem solemnem accipit, alij vero per simplici commisionem insinuantur: ita etiam in Ecclesia cura Episcopalis cum solemnitate consecrationis committitur: Cura autem Archidiaconatus & Plebanatus cum simplici inunctione: consecrantur tamen in susceptione Ordinis, scilicet antequam curam habeant.

§. II.

Solvuntur objectiones Hæreticorum.

10 Obijciunt primò Hæretici: Juxta Apostolum iidem sunt Episcopi & Presbyteri: Ergo Episcopus dignitate & potestate non est superior Presbyteris. Consequentia patet, Antecedens probatur ex illo Pauli ad Philipp. 1. Paulus & Timotheus servi Iesu Christi, omnibus sanctis qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconibus. Quo loco Presbyteri dicuntur Episcopi, non enim in una urbe multi fuissent Episcopi: si Episcopi nomen summum aliquem Sacerdotem significaret. Item 1. ad Timoth. 4. dicitur: Noli negligere gratiam Dei quæ est in te, quæ data est tibi, per impositionem manuum Presbyterij, ubi Episcopatum ad quem assumptus fuit Timotheus, Apostolus vocat Presbyterium. Et Act. 20. idem Paulus vocavit, ad se majores natu Ecclesiæ, id est Presbyteros, & tamen dum eos alloquitur, Episcopos appellat, dicens: Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei.

11 Respondeo negando Antecedens, & ad illius probationem dico, Apostolorum tempore nomina illa Episcopus & Presbyter, communia fuisse omnibus Sacerdotibus tam majoribus, quos nunc Episcopos dicimus, quam minoribus, quos Presbyteros appellamus: licet res ipsa & potestates ac officia distincta essent; unde non mirum quod Apostolus locis citatis, Presbyteros, Episcopos, & Episcopatum ad quem fuit assumptus Timotheus, Presbyterium appellaverit; quamquam juxta multos Patres, Presbyterium ibi sumatur pro cœtu seniorum seu Episcoporum, qui novo Episcopo manus imponunt. Hæc solutio & interpretatio desumitur ex Chrysostomo homil. 1. in Epist. ad Philipenses, ubi exponens illa verba cum Episcopis & Diaconibus hæc habet: Quid hoc sibi vult, itane unius civitatis plures erant Episcopi? Nequaquam, sed hoc titulo designat Presbyteros, tunc enim temporis adhuc vocabulum erat commune.

Obijciunt secundò difficile locum Hieronymi, quo significare videtur, Episcopos non esse jure divino Sacerdotibus superiores, sed tantum ex constitutione & consuetudine Eccle-

A siæ: nam in cap. 1. Epistolæ ad Titum, citata verba, Et constituit per civitates Presbyteros, licet idem est Presbyter, qui Episcopus; & antiquam illam instituti studium in religione fuerit, & dicitur apud Paulum, Ego sum Paulus, Ego Apollo, Ego vero Christus, in omni Presbyterorum consilio Ecclesiæ gubernatorem. Postquam vero unusquisque eos quos baptizavit, suos esse putabat, non Christi, in toto orbe decessit, ut unus de Presbyteris electus superponeretur, tam ad quem omnis Ecclesiæ curaperteret, & ipsorum nomina tollerentur. Et inferiori subiungitur, adduximus, ut ostenderemus apud veteres, eorum se Presbyteros & Episcopos. Sicut ergo restat, ut, se ex Ecclesiæ consuetudine, ei qui per episcopatum, esse subiectos: ita Episcopi noverint, se magis consuetudine, quam dispositionis Dominice veritate, Presbyteris esse majores, & in commune debere Ecclesiam regere.

Huic difficillimæ objectioni non aliter respondet Michaël Medina lib. 1. de sacrorum hominum continentia cap. 5. quam succumbendo difficultati, & concedendo reverentiam Hieronymi cum Aërianis sensisse, Episcopos non esse jure divino, sed ex consuetudine tantum & constitutione Ecclesiæ, Presbyteris superiores: quantum (inquit) ob hujus S. Doctoris reverentiam Ecclesiæ hunc errorem quem in Aërianis damnavit, in eo toleraverit, aut dissimulaverit.

C Verum hæc responsio temeritate non caret, quia non solum tanto Patri & Doctori, sed ipsi etiam Ecclesiæ injuriosa est, cui acceptionis personarum notam iniurit: cum enim (ut ait Bellarminus) Hieronymus post Aërium vixerit, ut quæso, Ecclesiæ unam atque eandem sententiam in Aërio damnavit, & in Hieronymo toleravit: Nonne Aërio potius ignoscendum fuit, qui definitionem Ecclesiæ peccasse videbatur, quam Hieronymo, qui damnatam jam hæresim sequutus est?

Respondent alij, initio nascens Ecclesiæ, omnes Presbyteros fuisse Episcopos, subindeque eorum non esse, quod Hieronymus & alij SS. Patres dixerint, eo tempore Episcopos non fuisse majores Presbyteris.

D Sed hæc solutio non valet, quia Hieronymus loco citato Presbyterorum dignitatem adversus intolentiam Diaconum tuetur conantem, eamque demonstrare nititur, ex eo quod Sacerdotalis dignitas æqualis est Episcopali, cum Episcopi (inquit) magis consuetudine, quam dispositionis Dominice veritate, sint majores Presbyteris, & initio nascens Ecclesiæ, communi Presbyterorum consilio, Ecclesiæ gubernarentur: Ergo non eam solum ratione cesser, primos Presbyteros fuisse pares Episcopos, quod essent etiam ipsi ve Episcopi.

E Tertiò responderet Amicus, Hieronymum in ea quidem fuisse sententia, quod Episcopus jure divino non sit Presbytero superior, sed tantum Ecclesiæ consuetudine & ordinatione; nullo tamen pacto sensisse cum Aërio quia ille negabat, etiam Ecclesiæ constitutione, Ordinem Episcopalem esse Presbyterali superiorem.

Sed hæc quoque solutio, nisi aliquid ei addatur, non satis facit: Aërius enim non ignorabat, nec negabat, secundum Ecclesiæ leges, Episcopum Presbytero esse majorem, sed jure divino pares esse affirmabat. His ergo solutionibus pretermis.

Ad objectionem respondeo, duo in Episcopi-

pali nomine & dignitate distinguenda esse, A nempe potestatem Ordinis & potestatem jurisdictionis, quæ regit & gubernat Ecclesiam sibi commissam; à qua, licet inferiori, nomen Episcopi desumptum fuit; nam *hieronymus* idem est atque inspector & curator rei cuiuspiam, & ut ait Hieronymus ipse in cap. 1. Epistola ad Titum, Episcopus est nomen officii, hoc est curationis & gubernationis. Quando ergo verbis in objectione citatis, dixit Episcopos magis consuetudine & ordinatione Ecclesie, quam dispositionis Dominicæ veritate, Presbyteris esse majores, non loquitur de Episcopatu, quantum ad potestatem Ordinis (in ea enim Episcopos esse jure divino Presbyteris superiores, manifestè agnoscitur in cap. 1. Epistola ad Titum, ubi sic ait: Quid facit Episcopus, excepta ordinatione, quod non faciat etiam Presbyter? id est facere possit) sed de potestate jurisdictionis seu regiminis Ecclesie, quam Episcopi habent supra Presbyteros; hanc enim præminetiam jurisdictionis non competere Episcopis jure divino, sed tantum Ecclesiastico, eximavit Hieronymus; idque ex parte verum est, Episcopi enim potestatem jurisdictionis non accipiunt immediate à Christo (sicut potestatem Ordinis & characteris) sed habet ab ipso Summo Pontifice, cujus est eos Ecclesiis præficere, & Dioceses illis assignare ac dividere, prout ad Ecclesie bonum expedire judicaverit. Itaque Hieronymi sententia toto cælo distat ab errore Aërii: nam in primis S. Hieronymus aperte docet, Episcopum esse majorem Presbytero, quantum ad Ordinis potestatem, quod negabat Aërius, ut constat ex Epiphania supra relato. Deinde, quantum ad potestatem jurisdictionis, Aërius non modo negabat jure divino in ea majorem esse Episcopum Presbytero, sed etiam contende-
 20 bat, non rectè facere Ecclesiam, quod Episcopos Presbyteris anteponat. At S. Hieronymus, etsi jure divino agnoscere non videatur discrimen inter jurisdictionem Episcopi & Presbyteri, tamen agnoscit hoc ipsum discrimen tanquam legitime, imò & necessarium, ad vitandam schismata, ab Apostolis introductum, initio nascentis Ecclesie, eo scilicet tempore quo cœpit dici in Ecclesia: Ego sum Pauli, ego Apollo, ego autem Cephæ.

ARTICULUS II.

An Episcopus sit Ordo distinctus à Sacerdotio, vel solum ejus extensio & complementum?

20 O stendimus articulo præcedenti contra Hæreticos, Episcopatum esse gradum quandam & dignitatem in Ecclesiastica Hierarchia Sacerdotio sublimiorem, in quo conveniunt omnes Catholici, sed difficultas est & gravis controversia inter Doctores, an sit etiam Ordo distinctus à Sacerdotio, subindeque distinctum à Sacerdotali imprimat characterem, vel solum sit extensio Sacerdotii, & excellentissimum quoddam ejus complementum? Canonista enim, præter Majores Ordines, & quatuor Minores, duos adhuc admittunt, nempe Episcopatum, & Palmarum, seu primam tonsuram.

Tom. V.

Ex Theologis verò Durandus, Cajetanus, Petrus a Soto, Bellarminus, Valentinus, Martinus, & alii, asserunt Episcopatum esse Ordinem distinctum à Sacerdotio. Oppositum docent omnes fere antiqui Theologi, Magister sententiarum in 4. dist. 24. Littera L. S. Thomas hic quæst. 40. art. 5. Albertus Magnus, D. Bonaventura, Scotus, Richardus, Paludanus, falsò pro contraria sententia citatus, Dominicus Soto, & plures alii. Unde Azorius lib. 3. instit. parag. 1. relatà censurà Hugonis, quòd nullus nisi cæcus & inordinatus dubitet Episcopatum esse Ordinem distinctum, cum singularem à Sacerdotio ordinationem requirat, subdit hæc verba: Certè miror cur sic contra Theologos linguam laxaverit! Cæcus ergo ipsius judicio erit S. Thomas, cæcus S. Bonaventura, cæcus Scotus, Richardus, Albertus, qui sentiant Episcopatum non esse Ordinem. His omnibus adde ex Patribus Societatis Reginaldum, Henricum, Comitolum, Amicum, & alios asserentes Episcopatum non esse Ordinem à Sacerdotio distinctum. Quam sententiam probabiliter censet Suarez tomo 3. in 3. partem disp. 11. sect. 3. parag. solum possit; eamque novissime amplexus est Illustrissimus Dominus de Mariis, Avenionensis Archiepiscopus, tomo 2. in 3. p. quæst. 40. supplem. art. 5. cap. 3. conclus. 2. ubi docet quod Ordo Episcopalis non differt à Sacerdotio, per hoc quod dum Sacerdos in Episcopum consecratur, imprimatur in anima illius novus character, sed per hoc quod præexistens extenditur & perficitur; subindeque censet Episcopatum non esse Ordinem distinctum à Sacerdotio, sed ipsius Sacerdotii extensionem & complementum.

§. I.

Hæc sententia ut probabilior eligitur.

D ico igitur, Episcopatum non esse Ordinem distinctum à Sacerdotio, sed ipsius Sacerdotii extensionem, & excellentissimum ejus complementum.

21 Probatur primò autoritate Petri Damiani opusc. 6. cap. 15. hæc scribentis: Ad instar septem donorum Spiritus sancti, septem sunt Ordines Ecclesiæ dignitatis. Quod autem in omnibus gradibus adhuc & alij præferantur, ut sunt Patriarche, Archiepiscopi, vel Episcopi, non tam novus Ordo suscipi, quam in eodem Sacerdotio ipsi videntur excellentius sublimari. Quo nihil clarius & expressius in favorem nostræ conclusionis dici potest.

22 Probatur secundo ex Tridentino sess. 23. cap. & can. 2. ubi non nisi septem recenset Ordines, incipiendo à Sacerdotio, ut à supremo, nullà mentione factà Episcopatus: At si consecratio Episcopalis esset Ordo distinctus à Sacerdotio, eique superior, non debuisset Concilium recensendo Ordines, istum prætermittere, nec incipere à Sacerdotio, ut à supremo, sed ab Episcopatu: Ergo Concilium censet, consecrationem Episcopalem non esse Ordinem distinctum à Sacerdotio, sed duntaxat ejus extensionem & complementum.

23 Nec refert quod cap. 4. & can. 6. definiat esse in Ecclesia Hierarchicum ordinem, divinà ordinatione institutum, ad quem præcipue pertinent Episcopi: Nam hic per ordinem Hierarchicum

§. II.

Conci.